

UČEBNÉ OSNOVY

Predmet: GEOGRAFIA
9. ročník (ISCED 2)

Charakteristika predmetu:

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme. Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehĺbujú štúdiom geografie im umožňujú spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom.

Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosť ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť. Regionálna geografia v základnej škole tvorí základ vyučovania geografie. Je to pre žiakov prijateľný spôsob ako získať veľa zaujímavých informácií o prostredí, ktoré ich zaujíma a pritom sa naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych javov žiaci získajú informácie, naučia sa ich porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich.

Obsah učiva v ročníkoch 9. sa opiera o spoznávanie jednotlivých regiónov Zeme systémom od najvzdialenejších oblastí po najbližšie. V úvode každého ročníka sú vstupné praktické témy, ktoré napomáhajú porozumieť vybranej problematike. Každý z regiónov je rozdelený na tri vzájomne previazané organické súčasti:

- a) Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem
- b) Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)
- c) Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne.

Odporúčania POP sú rozpracované v tematických plánoch predmetu. Z prierezových tém sú integrované nasledovné: Environmentálna výchova, Multikultúrna výchova, Regionálna výchova, Mediálna výchova, Výchova k zdravému životnému štýlu, Finančná gramotnosť a Tvorba projektu a prezentačné zručnosti, ktoré sú rozpracované v tematických plánoch predmetu v jednotlivých ročníkoch. Realizácia vyučovania prebieha jednak v kmeňových triedach, jednak v počítačovej učebni, v špecifických prípadoch sa výučba uskutočňuje mimo priestorov školy – exkurzie, vychádzky.

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP:

Ročník	9.
Počet hodín v ŠVP	1
Počet hodín v ŠkVP	-
Spolu	1

Ciele predmetu:

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Ide o súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať, a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Základné otázky geografie sú: Čím je to zaujímavé? Kde to je? Ako to vyzerá? Ako to vzniklo? Ako tam žijú ľudia?

Žiaci:

- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- prezentujú informácie o krajine v rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.),
- interpretujú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na život človeka,
- zaujmú postoj k najväčšiemu problémom ľudstva a ponúknu vhodné riešenia,
- pochopia zložitnosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zlomkov

Ciele geografie v 9. ročníku:

- získať základné vedomosti o Slovensku, geografických charakteristikách tohoto štátu,
- rozvíjať chuť učiť sa, rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať,
- hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich, prejavovať záujem o spôsob života ľudí v jednotlivých regiónoch,
- vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest, autoatlas, mapy na internete,
- riešiť modelové situácie vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí,
- rozumieť grafom, diagramom, hľadať riešenia na otázky
- hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (riešiť projekt, prezentovať ho),
- oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť
- zhodnotiť rozmiestnenie obyvateľstva, podmienky pre život človeka v jednotlivých oblastiach,
- prejavovať záujem o kultúru spôsob života ľudí v rôznych častiach Európy,
- rozvíjať kompetencie vedúce k iniciatívnosti a tvorivej práci žiakov spracúvaním projektov. Žiaci samostatne s pomocou literatúry a internetu spracúvajú informácie o krajine.
- poznať rôzne zákony prírody – súvislosť medzi podnebnými a rastlinnými pásmami, vplyv prírodných podmienok na rozmiestnenie obyvateľstva, sídiel a zameranie hospodárskej činnosti
- porovnať vybraný región s inými regiónmi sveta
- uviesť príklady v jednotlivých regiónoch, kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr vo vybraných regiónoch. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych,
- rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti.

Obsah predmetu:

Obsah predmetu v 9. ročníku: obsahom štúdia geografie je Slovensko. Poznatky sú interpretované v teoretickej aj v praktickej rovine a sú poskytované motivačným spôsobom, či už formou prezentácií alebo využívaním IKT vo vyučovacom procese.

Obsahové témy:

- Poloha Slovenska
- Povrchové celky
- Premeny povrchu Slovenska
- Podnebie slovenska

- Vodstvo Slovenska
- Národné parky a pamiatky zaradené do záznamu UNESCO
- Obyvateľstvo a sídla Slovenska
- Aktivita človeka na Slovensku

Kľúčové kompetencie:

- Hľadať odpovede na otázky, zdôvodňovať, uvažovať, hodnotiť, pracovať s rôznymi zdrojmi.
- Schopnosť objavovať, vyhľadávať informácie, prezentovať a vysvetľovať a orientovať sa podľa nich v praxi.
- Získať základné poznatky o vlastnostiach Zeme, jej postavení v slnečnej sústave, pohyboch Zeme a dôsledkoch, ktoré z toho vyplývajú pre prírodu – nevyhnutný predpoklad pre zvládnutie informácií v ďalšom štúdiu.
- Vedieť čítať a interpretovať údaje z máp, plánov a iných zdrojov.
- Vedieť rozprávať a diskutovať o cestách objaviteľov do rôznych častí Zeme.
- Orientovať sa na mape – automapa, digitálna mapa, turistická mapa, plán, GPS. Určiť geografickú polohu bodu na mape geografickými súradnicami. Orientovať sa na mape podľa súradníc. Určiť geografickú polohu bodu na mape geografickými súradnicami.
- Vedieť čítať fyzickogeografickú mapu a vyvodzovať z nej základné charakteristiky zobrazeného územia, rozumieť grafickej mierke mapy.
- Do obrázka, ktorý predstavuje zemeguľu, dokresliť zemskú os a vyznačiť určené poludníky a rovnobežky. Farebne vyznačiť nultý poludník a rovník.
- Informatívne vedieť o časových pásmach.
- Na základe príkladov z najrôznejších častí sveta vysvetľovať javy na základe vedomostí.
- Primerane veku porozumieť základným pojmom, ktoré sú nevyhnutným predpokladom na zvládnutie ďalších geografických poznatkov.
- Porozprávať podľa mapy a obrázkov o cestovaní vybraným pohorím.
- Porozprávať podľa mapy a obrázkov o cestovaní popri rieke od jej prameňa k ústiu.
- Porozprávať podľa mapy a obrázkov o cestovaní balónom od rovníka do polárnych krajín.
- Porozprávať o cestovaní mestom a vidiekom.
- Navrhnuť trasu výletu po zaujímavých miestach.
- Orientovať sa na mape podľa zemepisných súradníc.
- Na základe príkladov z najrôznejších častí sveta vysvetľovať javy na základe vedomostí.
- Modelovať, rozvíjať priestorovú orientáciu.
- Získavať údaje zo zdrojov, čítať odborný text, vedieť vyhľadávať, triediť a vyhodnocovať informácie.

- Všeobecné geografické charakteristiky aplikovať na konkrétnych regiónoch
- Porovnávať regióny.

Organizačné formy, metódy a postupy práce:

Vyučovanie geografie na základnej škole vychádza z tendencie umožniť žiakom získať kompetencie, ktoré im vytvoria podmienky na aktívny prístup k pátraniu a skúmaniu geografických, prírodovedných, kultúrno-spoločenských, hospodárskych a ekologických aspektov našej Zeme. V procese rozvíjania špecifických predmetových cieľov žiakov najvýznamnejším faktorom je učiteľ. Od toho ako vyučuje geografiu a ako vníma svoju úlohu na vyučovacej hodine závisí aj kvalita rozvíjania uvedených cieľov. Poslaním učiteľa geografie je prekonať transmisívnu výučbu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov prevažne vysvetľujúcimi metódami. Učiteľ je ten, ktorý má na hodinách geografie aplikovať postupy a metódy, ktoré kladú dôraz na aktívny prístup žiakov v procese hľadania, objavovania a vytvárania poznatkov. Je to proces, v ktorom sa má uplatniť žiakova vlastná činnosť, ktorá môže byť individuálna alebo kolektívna (kooperatívna) a ktorá v súlade so skúsenosťami a pod vedením učiteľa žiakom umožní získanie nových poznatkov a informácií, ale zároveň aj radosť z procesu poznávania. Má vytvárať možnosti na prácu v malých vzájomne prepojených skupinách ako aj priestor na diskusiu v rámci celej triedy.

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacích hodín, vekových a osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Z metód vyučovania sa uplatňujú:

1. ***motivačné metódy*** na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť
 - motivačné rozprávanie /citové približovanie obsahu učenia/
 - motivačný rozhovor /aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov/
 - motivačný problém /upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému/
 - motivačná demonštrácia / vzbudenie záujmu pomocou ukážky/
2. ***expozičné metódy*** pri vytváraní nových poznatkov a zručností
 - rozprávanie /vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie/
 - rozhovor /komunikácia formou otázok a odpovedí/
 - beseda/riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom/
 - demonštračná metóda /demonštrácia obrazov, modelov, tabuliek, grafov a diagramov/
 - pozorovanie
 - manipulácia s predmetmi /praktické činnosti, pokusy, experimentovanie, didaktická hra/

- inštruktáž /vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k pochopeniu slovného a písomného návodu/
3. **heuristická metóda** /učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení/
 4. **projektová metóda** /riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu/
 5. **praktické aktivity** /samostatná činnosť na základe inštruktáže/
 6. **práca s knihou, textom a IKT** /čítanie s porozumením, spracovanie informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií/
 7. **aktivizujúce metódy**
 - diskusia/vzájomná výmena názorov, argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia problému/
 - situačná metóda/riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov/
 - didaktická hra/sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti/
 - kooperatívna vyučovanie/forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny/
 8. **fixačné metódy**
 - metódy opakovania a precvičovania učiva: ústne a písomné opakovanie, opakovanie využitím učebnice a literatúry, domáce úlohy
 9. **práca s mapou**

Z organizačných foriem sa uplatňuje:

1. **vyučovacia hodina** /základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu/
2. **terénne pozorovania**
3. **praktické aktivity**
4. **exkurzia** /volí učiteľ podľa podmienok školy a regionálnych možností/

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania v 9. ročníku				
	Metódy	Prierezové témy	Obsahový štandard - základný obsah	Výstup - výkonový štandard	Formy práce
Geografia v bežnom živote – 1 hodina	Informačno-receptívna metóda – úvod do nových tematických celkov, motivačné rozprávanie, práca s mapou, využitie IKT, reproduktívna metóda, problémový výklad, výskumná metóda, metóda demonštrovania a pozorovania, metóda riešenia úloh, metóda skupinovej práce	Environmentálna výchova Mediálna výchova Osobnostný a sociálny rozvoj	Mapy, geografické súradnice na mapách, číselná mierka mapy, tematické mapy, GPS v praxi	Vedieť vymenovať druhy máp a ich znaky, definovať pojem glóbus, mapa. Práca s mapou. Vedieť charakterizovať a vysvetliť pojmy zemepisná šírka a zemepisná dĺžka, určovanie polohy ľubovoľného miesta na Zemi prostredníctvom snadníc. Poznať zariadenia GPS – ich užitočnosť v rôznych oblastiach života. Určovanie zemepisných snadníc s využitím Google Earth.	Práca s temat. mapami, internetom, GPS, Práca vo dvojiciach Skupinová práca Samostatná práca Kooperatívne učenie
Projekt – Slovensko naša vlasť – 2 hodiny	Práca s odbornou literatúrou, vyhľadávanie informácií, prezentovanie návrhov, metódy skupinovej práce, využitie IKT. Tvorba projektu	Regionálna výchova Multikultúrna výchova Environmentálna výchova Mediálna výchova Osobnostný a sociálny rozvoj	Fyzickogeografické a humánogeografické javy, vybrané regióny, miestna krajina	Tvorba celoročného projektu na základe výberu konkrétneho regiónu spojená s prezentáciou na konci školského roka. Práca skupinová i samostatná, práca s literatúrou a internetom.	Skupinová práca Samostatná práca Prezentácia projektu Kooperatívne učenie
Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem – 1 hodina	Informačno-receptívna metóda – úvod do nových tematických celkov, motivačné rozprávanie, práca s mapou, využitie IKT, brainstorming, zhľukovanie, tvorivé písanie, reproduktívna metóda, problémový výklad, výskumná metóda, metóda demonštrovania a	Regionálna výchova Multikultúrna výchova Environmentálna výchova Mediálna výchova Osobnostný a sociálny rozvoj	Poloha, rozloha, - geograf. poloha pomocou geograf. súradníc, poloha Slovenska v kontexte Európy, Slovensko na ostatné svetadiely a oceány, pomocou zemepisných súradníc. Susedné štáty. Krajné body Slovenska. Rozloha Slovenska. Porovnanie rozlohy Slovenska s optanými štátmi Európy. Poloha miestnej krajiny. Historický vývoj Slovenska.	Vedieť určiť polohu Slovenska na Zemi, vo vzťahu k osotatným štátom a polohu v geografickej sieti. Určiť na ktorej pologuli sa nachádza Slovensko. Orientácia na mape. Poznať polohu miestnej krajiny. Poznať rozlohu Slovenska. Vedieť ukázať krajné body. Vedieť porovnať rozlohu Slovenska s ostatnými štátmi Európy. Poznať a vedieť popísať historický vývoj Slovenska.	Práca s temat. mapami, so slepou mapou, obrázkami, internetom Práca vo dvojiciach Skupinová práca Samostatná práca Kooperatívne učenie

	pozorovania, metóda riešenia úloh, metóda skupinovej práce, beseda.				
Objavovanie prírodných človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou) - 27 hodín - Povrchové celky - 1 hodina	Informačno-receptívna metóda – úvod do nových tematických celkov, motivačné rozprávanie, hra s mapou, tvorba projektov, práca s mapou, využitie IKT, brainstorming, zhľukovanie, tvorivé písanie, reproduktívna metóda, problémový výklad, výskumná metóda, metóda demonštrovania a pozorovania, metóda riešenia úloh, metóda skupinovej práce, beseda.	Regionálna výchova Environmentálna výchova Mediálna výchova Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Finančná gramotnosť	Geologická stavba - pohoria flyšové, jadrové a sopečné, horniny. Roztriediť pohoria podľa geologickej stavby. Výskyt a využitie NS vyskytujúcich sa na Slovensku. Povrchové celky Slovenska – pohoria, nížiny, kotliny (Karpáty, Panónska panva, Tatry, Nízke Tatry, Malá Fatra, Veľká Fatra, Slovenské rudohorie, Štiavnické vrchy, Podunajská nížina, Východoslovenská nížina, Záhorská nížina)	Poznať horniny, ktoré tvoria pohoria flyšové, jadrové a sopečné. Vedieť roztriediť pohoria podľa geologickej stavby. Vedieť vymenovať a poznať použitie nerastných surovín vyskytujúcich sa na Slovensku. Vedieť ukázať na mape povrchové celky Slovenska a charakterizovať ich polohu a porovnať nadmorskú výšku podľa mapy. Vedieť charakterizovať rozloženie nížin a kotlin na Slovensku a ich význam pre obyvateľstvo. Poznať delenie Karpát a Panónskej panvy.	Práca s temat. mapami, so slepou mapou, obrázkami, diagramami, internetom Práca v dvojiciach Skupinová práca Prezentácia projektu Samostatná práca Koooperatívne učenie
- Premeny povrchu Slovenska - 1 hodina			Premeny povrchu - vonkajšie činitele pôsobiace na povrch. Skalné mesto, pieskové presypy, sprašové nánosy, riečna dolina, ľadovcová dolina, pleso, jaskyne, meandre, mŕtve ramená, močariská, jazerá, konkrétne príklady. Činitele prevládajúce v danej lokalite. Vplyv človeka na tvárnosť povrchu na konkrétnych príkladoch.	Na príkladoch vedieť vysvetliť ako pôsobia vonkajšie činitele na povrch Slovenska. Vedieť vysvetliť na príkladoch ako vzniká skalné mesto, pieskové presypy, sprašové nánosy, riečna dolina, ľadovcová dolina, plesá, jaskyne, meandre, mŕtve ramená, močariská, jazerá a poznať príklady. Vedieť určiť, ktorý činiteľ prevládal v danej lokalite a dotvoril zemský povrch podľa rôznych obrázkov oblastí Slovenska. Vedieť opísať ako človek pôsobí na tvárnosť povrchu na konkrétnych príkladoch.	

- Podnebie – 1 hodiny			Podnebie, počasie, podnebné činitele, podnebné oblasti. Vplyv podnebných činiteľov na povrch Slovenska. Zaradenie Slovenska do podnebného pásma. Zmena podnebia s nadmorskou výškou a v priebehu roka na Slovensku. Podnebné oblasti – teplá, mierne teplá, chladná. Oblasti výskytu podnebných oblastí na Slovensku. Charakteristika počasia.	Vedieť charakterizovať podnebie, počasie, podnebné činitele, podnebné oblasti Slovenska. Poznať vplyv podnebných činiteľov na povrch Slovenska. Vedieť zaradiť Slovensko do podnebného pásma. Poznať ako sa mení podnebie s nadmorskou výškou a v priebehu roka na Slovensku. Vedieť charakterizovať podnebné oblasti – teplá, mierne teplá, chladná a vedieť vymedziť oblasť ich výskytu. Vedieť charakterizovať počasie, ako sa mení v priebehu jednotlivých ročných období, ako sa mení teplota a množstvo zrážok použitím diagarmov.	
- Vodstvo – 1 hodiny			Rieky (Morava, Dunaj, Váh, Nitra, Hron, Hornád, Torysa, Dunajec), jazerá, vodné nádrže (Veľké Hicovo pleso, Štrbské pleso, Oravská priehrada, Zemplínska šírava, Liptovská Mara, Gabčíkovo), podzemné vody, kúpele (Piešťany, Bardejovské kúpele, Trenčianske Teplice), minerálne a termálne vody (Žitný ostrov). Význam vodstva na Slovensku na vybratých príkladoch. Negatívne zásahy do vodstva Slovenska. Možnosti využitia podzemných vôd. Vodstvo v miestnej krajine.	Na mape vedieť určiť vybrané toky riek, jazerá, vodné nádrže, podzemné vody, kúpele, oblasti minerálnych a termálnych vôd. Vedieť charakterizovať význam vodstva na Slovensku na vybratých príkladoch. Vedieť opísať negatívne zásahy do vodstva na Slovensku. Zhodnotiť možnosti využitia podzemných vôd. Vedieť vymenovať kúpele.	
- Národné parky a pamiatky zaradené do zoznamu UNESCO - 1 hodiny			Oblasti rastlínstva a a živočíšstva na Slovensku – vegetačné stupne, živočíšne spoločenstvá, typickí predstavitelia príslušnej oblasti. Pôdne typy a druhy. Národné parky Slovenska (TANAP, PIENAP, NP Malá Fatra, NP Veľká Fatra, NP Slovenský raj, NP Muránska planina, NP Slovenský kras, NP Poloniny).	Poznať a charakterizovať oblasti rastlínstva a živočíšstva na Slovensku. Vedieť uviesť typických predstaviteľov príslušnej oblasti. Poznať a opísať základné pôdne druhy a pôdne typy vyskytujúce sa na území Slovenska. Vedieť vymenovať a ukázať na mape národné parky a čím sú charakteristické. Zdôvodniť význam ochrany vybratých objektov na Slovensku. Porovnať vybrané NP Zeme a Slovenska. Vypracovať projekt formou prezentácie na tému: „Zaujímavé miesta vytvorené prírodou“	

			Jaskyne Slovenského krasu, Vlkolíne, Spišský hrad a Spišská kapitula, Bukové lesy Nízkyh Beskýd, Bardejov, Banská Štiavnica a okolie.		
- <i>Obyvateľstvo a sídla</i> - 2 hodiny			Základné poznatky o obyvateľstve – počet obyvateľov, národnostné zloženie, náboženstvo, vekové zloženie, zamestnanosť, rozmiestnenie, starnutie populácie. Sídla – mestá, vidiek. Povrch a osídlenie. Podmienky pre vznik sídla. Nerovnomerné osídlenie obyvateľstva a jeho príčiny. Vybrané sídla – Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Bardejov, Bratislava, Komárno, Košice, Kremnica, Levoča, Nitra, Martin, Michalovce, Piešťany, Poprad, Prešov, Prievidza, Trnava, Trenčín, Zvolen, Žilina – poloha a stručná charakteristika. Problémy miest.	Vedieť charakterizovať obyvateľstvo Slovenska, porovnať obyvateľstvo jednotlivých regiónov. Vedieť zdôvodniť nerovnomerné osídlenie obyvateľstva na území Slovenska. Vedieť pracovať so štatistickým a grafickým materiálom. Poznať a charakterizovať typy sídel Slovenska a porovnať ich so sídlami sveta. Vedieť porovnať povrch a osídlenie a na základe porovnania uviesť, ktoré sú vhodné na osídlenie a ktoré nie. Vedieť určiť na mape vybrané sídla, charakterizovať ich polohu a uviesť ich stručnú charakteristiku zo zdrojov.	
- <i>Hospodárstvo</i> - 2 hodiny			Hospodárstvo. Nerastné suroviny – výskyt a ťažba. Priemyselné odvetvia – strojárstvo, hutníctvo, chemický priemysel, ostatné odvetvia priemyslu. Poľnohospodárstvo – rastlinná a živočíšna výroba. Lesné a vodné hospodárstvo – lesy, ťažba dreva, ochrana lesa a riek. Zdravotníctvo. Školstvo. Veda. Obchod – HDP, HNP, export, import. Cestovný ruch a krásy Slovenska – horské strediská, letná a zimná turistika, kultúrohistorické pamiatky, hrady, zámky, pamiatky UNESCO. Možnosť rozvoja CR v miestnej krajine. Doprava –	Vedieť charakterizovať najvýznamnejšie hospodárske aktivity človeka a vedieť ich ukázať na mape. Vedieť vymenovať a lokalizovať výskyt nerastných surovín, priemyselné odvetvia a výrobky, ktoré vyrábajú. Vedieť opísať jednotlivé centrá priemyslu na Slovensku. Vedieť stručne opísať poľnohospodárstvo na Slovensku a uviesť jeho špecifiká, určiť oblasti vhodné na poľnohospodársku výrobu. Poznať hlavné plodiny, ktoré sa pestujú. Poznať význam ochrany lesov pri ich obhospodávaní. Vedieť stručne charakterizovať druhy služieb na Slovensku a ich úroveň. Vedieť rozlišovať pojmy – HDP, HNP, export, import. Poznať špecifiká zahraničného obchodu SR. Podľa mapy vedieť vyznačiť dôležité oblasti CR a opísať ich zaujímavé miesta pre CR. Vedieť zdôvodniť význam ochrany vybraných objektov na Slovensku.	

			druhy dopravy.	Vedieť ukázať na mape a charakterizovať pamiatky a lokality zaradené do zoznamu UNESCO. Vedieť ukázať na mape najvyspelejšie regióny. Vedieť charakterizovať druhy dopravy a s využitím mapy opísať jednotlivé druhy dopravy, ukázať dopravné uzly.	
- <i>Regióny Slovenska a možnosti ich rozvoja</i> - 18 hodín			Kraje na Slovensku, ich poloha, osobitosti, dôležité skutočnosti. Komplexná charakteristika (prírodná, hosp. aktivita a kultúrna) jednotlivých oblastí Slovenska a ich porovnanie, obyvateľstvo, hospodárstvo, ochrana prírody: Západné Slovensko, Stredné Slovensko, Východné Slovensko. Miestna krajina.	Vedieť porovnať jednotlivé kraje na Slovensku s prihliadnutím na ich osobitosti, ukázať dôležité skutočnosti pre daný kraj na mape. Charakterizovať oblasť Západného Slovenska a jeho porovnanie s ostatnými oblasťami. Charakterizovať oblasť Stredného Slovenska a jeho porovnanie s ostatnými oblasťami. Charakterizovať oblasť Východného Slovenska a jeho porovnanie s ostatnými oblasťami. Vedieť ukázať na mape oblasť a jej časti (mestá). Vzbudiť záujem o daný región. Prezentácia svojho sídla.	
<i>Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne</i> - 2 hodiny	Informačno-receptívna metóda – úvod do nových tematických celkov, motivačné rozprávanie, hra s mapou, tvorba projektov, práca s mapou, využitie IKT, brainstorming, zhľukovanie, tvorivé písanie, reproduktívna metóda, problémový výklad, výskumná metóda, metóda demonštrovania a pozorovania, metóda riešenia úloh, metóda skupinovej práce, beseda.	Regionálna výchova Environmentálna výchova Mediálna výchova Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova Finančná gramotnosť	Znečistenie prírody. Kalamity a prírodné hrozby. Rozdiely medzi regiónmi Slovenska. Historické územia a tradície. Cestovanie po prírodných krásach Slovenska. Kultúrne a technické stavby . Pamiatky prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO. Schopnosť objavovať, vyhľadávať informácie, navrhovať, vysvetľovať, prezentovať. Navrhnuť trasu po zaujímavých miestach. Cieľ cesty – lokalita, účel cesty, mapy, informácie o podnebí, počasi, prírode, doprave, jazyku, kultúre a životnej úrovni obyvateľstva.	Pamiatky UNESCO (prírodné, kultúrne). Poznať význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok vo vybraných regiónoch Slovenska. Aplikovať získané poznatky do života. Vedieť vymenovať a charakterizovať prírodné a kultúrne pamiatky zapísané v Zozname UNESCO. Uvedomiť si vzájomnú súvislosť medzi jednotlivými zložkami krajiny vybraných regiónov a využívanie týchto regiónov človekom. Vymenovať problémy, ktoré majú ľudia vo veľkých mestách a zistiť ako riešia problémy súvisiace s rastom miest a s vysokou hustotou dopravy. Poznať ohrozené druhy rastlín a zvierat a najvýznam. chránené územia Slovenska. Na príklade modelového regiónu vytvoriť podrobnú charakteristiku regiónu. Pripraviť informáciu o vybranej prírodnej alebo kultúrnej zaujímavosti. Navrhnuť trasu výletu po zaujímavých miestach. Orientovať sa na mape.	Práca s temat. mapami, so slepou mapou, obrázkami, diagramami, internetom Práca v dvojiciach Skupinová práca Prezentácia projektu Samostatná práca Kooperatívne učenie

				Vedieť pracovať so získanými zručnosťami, vedomosťami a s rôznymi zdrojmi informácií, dokázať ich spracovať a prezentovať, vedieť vyhľadávať a zaznamenávať pozorované javy, skutočnosti a objekty do mapy, diagramov, grafov a tabuliek. Naplánovať svoju cestu do vybranej časti Slovenska. Vyhľadať a spracovať informácie vo forme počítačovej prezentácie. Pripraviť prezentáciu projektu na zvolenú tému a odprezentovať ju pred spolužiakmi v triede.	
--	--	--	--	--	--

Učebné zdroje:

- učebnica
- Zemepisný atlas sveta
- Zemepisný atlas Slovenska
- telúrium
- internet, IKT, náučné programy
- glóbus, mapy – nástenné, turistické, automapy, slepé mapy, náčrty
- odborná literatúra, odborné časopisy – National geographic, Geografia, ...
- zemepisné encyklopédie
- DVD, geografické hry

Hodnotenie a klasifikácia predmetu:

Žiaci sú hodnotení na základe metodického pokynu č.22/2011-R na hodnotenie a klasifikáciu žiakov základnej školy.

Hodnotí sa ústny prejav, písomný prejav, práca s mapou a glóbusom, referáty a projekty. Okrem hodnotenia známku, ktorá zhodnocuje výsledok práce žiaka, je potrebné zaradiť aj slovné hodnotenie. Slovné hodnotenie zohľadňuje kognitívne schopnosti žiakov, ich postoje k školskej práci, individuálne i sociálne správanie, celkovú aktivitu. Pomáha pri vytváraní sebahodnotenia žiaka. Slovné hodnotenie poskytuje priestor na hodnotenie iných žiakov ako aj seba samého. Je možné kombinovať obidva spôsoby hodnotenia.

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

- **predmet kontroly:** dosiahnuté vedomosti, zručnosti a osvojené základné poznatky stanovené výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu v jednotlivých ročníkoch ŠkVP
- **metódy a formy kontroly:**
 - verbálna odpoveď žiaka na základe výberu učiteľa
 - hodnotenie projektov, referátov a iných samostatných prác
 - písomné hodnotenie podľa potreby
 - hodnotenie práce s mapou v predmetoch dejepis a geografia
- **nástroje:** kontrolné práce, krátke previerky, ústna odpoveď, aktivita žiaka (samostatná práca)
- **intervaly:**
 - kontrolné práce - priebežne, po prebratí tematických celkov minimálne 2x/ročne
 - krátke previerky (pracovné listy) – priebežne, podľa potreby podľa uváženia pedagóga
 - projekty – priebežne podľa potreby minim. 2x/ročne ústna
 - odpoveď – minimálne 2x/ polrok
 - aktivita žiaka - priebežne
- **hodnotiaca škála:**
 - 100,0 - 90 % = výborný
 - 89,9 - 75 % = chváľitebný
 - 74,9 - 50 % = dobrý
 - 49,9 - 30 % = dostatočný
 - 29,9 - 0 % = nedostatočný

Hodnotenie projektov - vyhodnotenie projektu v súhrne 18 bodov

- a/ prezentácia vlastnej práce a získaných výsledkov – prezentácia projektu, obhajoba spôsobu a formy práce, obhajoba záverov a spôsobov riešení problémov,
- b/ hodnotenie projektu – splnenie cieľa
- estetický vzhľad
 - zaujímavosť
 - náročnosť práce
 - praktickosť a funkčnosť

– prezentácia projektu

Jednotlivé zložky hodnotenia bodujeme v škále 1 – 3 body. Výsledná klasifikácia sa odvíja od dosiahnutého percentuálneho bodového úspechu prevedeného na známku podľa Prílohy č. 3.

Pri skupinovej práci berieme skupinu ako jednotlivca.

Pri záverečnom – sumatívnom hodnotení žiaka v jednotlivých klasifikačných obdobiach má každá známka v 5. – 9. ročníku rovnakú váhu.

Požadovaný výstup žiakov z geografie je zameraný na rozvíjanie funkčnej gramotnosti v oblastiach:

- čitateľskej gramotnosti:

- čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať,
- získavať údaje z nesúvislých textov – grafov, diagramov, tabuliek, štatistických údajov

- vizuálnej gramotnosti:

- vedieť čítať a interpretovať údaje z máp, plánov a iných zdrojov
- čítať obrázky

- matematickej gramotnosti:

- je spojená najmä so štatistikou, vyjadrením údajov humánnej geografie,
- orientovať sa na mape podľa zemepisných súradníc
- orientovať sa v pláne mesta, autoatlase, v mape alebo pláne na internete
- vedieť čítať mapy všeobecnogeografické, tematické a rozumieť im
- počítať vzdialenosti medzi dvoma miestami na Zemi grafickou mierkou
- vysvetliť vznik časových pásiem

- prírodovednej gramotnosti:

- v témach, ktoré sú zamerané na prírodnú časť geografie - pôjde najmä o vysvetľovanie vzniku a procesu prírodných dejov v jednotlivých oblastiach sveta,
- vysvetliť príčiny striedania dňa a noci, striedania ročných období a uviesť dôsledky pohybov Zeme na prírodné procesy
- podľa príkladov vedieť vysvetliť ako vzniká pohorie, sopka, zemetrasenie, skalné mesto, kaňon, rieka, ľadovec, púšť, dažďový prales, uviesť príklady

- kultúrnej gramotnosti:

- získavanie informácií o rôznych kultúrach sveta a ich hodnotenie

- mediálnej gramotnosti:

- rozvíja u žiakov najmä v častiach regionálnej geografie pri hodnotení vzťahov jednotlivých skupín obyvateľstva medzi sebou, v týchto častiach je potrebné sa zamerať na objektívne spracovávanie informácií

- finančnej gramotnosti:
 - mať schopnosť posúdiť význam trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanoviť životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb
 - naučiť sa chápať funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb
 - vedieť popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným človekom, vedieť uviesť príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou
 - naučiť sa porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny
 - vedieť vyhodnotiť vzťah práce a osobného príjmu
 - poznať riziká, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti
- globálneho vzdelávania:
 - tvoriť mentálne mapy so symbolmi
 - získavať údaje zo zdrojov, využívať internet, odbornú literatúru
 - pripraviť projekt, vypracovať a odprezentovať ho
 - diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych
 - rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti

Žiak sa naučí chápať:

- vznik a proces prírodných dejov v jednotlivých oblastiach sveta
- vzájomné väzby v krajine

Začlenenie prierezových tém:

Prierezová téma	Vzdelávacie stratégie
Multikultúrna výchova	- rozvíjať u žiakov poznanie rozličných tradičných aj nových kultúr, akceptovať kultúrne rozmanitosti ako spoločenskú realitu - uvedomovať si vlastnú kultúrnu identitu a vedieť ju porovnávať so špecifikami iných kultúr - rozvíjať žiakove interkultúrne kompetencie pre komunikáciu a spoluprácu s príslušníkmi iných kultúr - rozvíjať u žiakov poznanie odevnej kultúry rozličných kultúr, akceptovať kultúrne rozmanitosti ako spoločenskú realitu - mať schopnosť porovnávať spôsoby odievania rôznych kultúr, uvedomovať si kultúru odievania svojho národa a vedieť akceptovať iné, odlišné kultúry odievania

Environmentálna výchova	- problémy, ktoré majú ľudia vo veľkých mestách, riešenie problémov súvisiacich s rastom miest, s vysokou hustotou zaľudnenia, vysokou hustotou dopravy - globálne ekologické problémy dopadom na regióny - ohrozené druhy živočíšstva, rastlínstva a najvýznamnejšie chránené územia - vplyv hospodárstva na kvalitu životného prostredia - vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím - spoznávanie najkrajších prírodných a kultúrnych klenotov jednotlivých regiónov sveta - formovanie vzťahu k národným hodnotám, poznanie ich významu a hodnoty pre ľudstvo - svetové pamiatky UNESCO - výchova v prírodnom prostredí
Mediálna výchova	- učiť žiakov, ako zmysluplne, kriticky a selektívne vnímať a využívať médiá a ich produkty - naučiť žiakov schopnosti samostatne vyjadriť svoj názor na informácie z médií - učiť žiakov zmysluplne, kriticky a selektívne vnímať a využívať informácie z médií o odevnom dizajne, o módných prehliadkach, o manekýnkach - naučiť žiakov vyjadriť svoj názor na informácie z médií, nedať sa ovplyvniť módnymi výkrikmi v odievaní
Ochrana života a zdravia	- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a vnímaniu estetických hodnôt prostredia - dodávaním potrebných informácií o odevnom dizajne a jeho doplnkoch vypestovať cit k estetizácii seba a svojho prostredia formou besied, aktívnych tvorivých hodín - beseda s odborníkom o správnej životospráve, životnom štýle, preventívnych ochoreniach - pozorovanie, návšteva zdravotného strediska, lekárne
Osobnostný a sociálny rozvoj	- rozvíjať ľudský potenciál žiakov, poskytovať im základy pre plnohodnotný a zodpovedný život - rozvíjať tvorivý prístup k vlastným činnostiam, otvorenosť k experimentovaniu - rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, za osobný život a seba vzdelávanie - rozvíjať u žiakov schopnosť prevziať zodpovednosť za svoj prístup k obliekaniu, k doplnkom, nesnažiť sa obliekať len podľa toho, čo „letí“, ale vytvoriť si vlastný štýl obliekania - rozvíjať tým u žiakov sebadôveru, sebaúctu, dôveru k hodnotám, zodpovednosť za svoje konanie

Regionálna výchova	- rozhovor, beseda, výklad, projektová činnosť, pozorovanie, vychádzka, exkurzia, návšteva výstavy, múzea, kostolov - región z geografického aspektu (fyzickogeografická a socioekonomická charakteristika regiónu) - prírodné a kultúrne klenoty regiónu, chránené územia - rozvíjanie pozitívneho vzťahu k svojmu regiónu - zviditeľnenie školy v regióne a v tlači
Dopravná výchova	- prednáška príslušníkov obecnej polície - návšteva dopravného ihriska spojená s prednáškou o dopravných predpisoch - vychádzka do obce spojená s využitím získaných zručností v praktickom živote
Tvorba a prezentácia projektov	- prehliadka knižnice a zhromažďovanie materiálov - práca s odbornou literatúrou a encyklopédiami - práca s IKT - osvojenie si formy a obsahu projektu, pomenovanie problému, harmonogram práce, získavanie, triedenie a spracovanie informácií, prezentácia (písomná, verbálna) s použitím IKT, obhajoba, kolektívne posudzovanie prác - výstava prác - využitie poznatkov na jednotlivých predmetoch, využitie v medzipredmetových vzťahoch